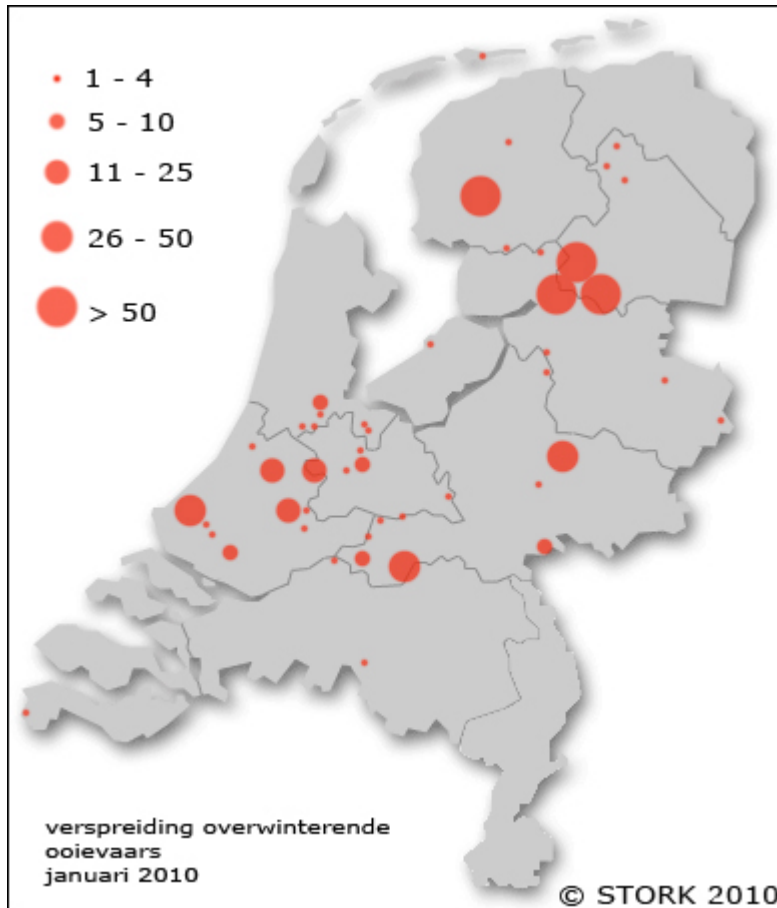

Ongeveer 500 overwinterende ooievaars in januari 2010

- Annemieke Enters en Wim van Nee -

In totaal zijn 497 verschillende ooievaars gemeld. Het is natuurlijk mogelijk dat er nog een enkele ooievaar niet is gezien of gemeld, maar tot grote verschillen zal dat niet leiden. Sommige melders hebben expliciet gemeld dat hun ooievaars er niet waren. Ook dat is belangrijke informatie.

De grootste concentraties ooievaars waren te vinden bij het ooievaarsstation De Graverij in Akmarijp (60), bij ooievaarsstation De Lokkerij in De Schiphorst (169) en in Den Haag (39). Verder zijn er kleinere groepen gemeld bij (voormalige) ooievaarsstations in Haastrecht, Alphen aan den Rijn, Zegveld, Rossum, Gorssel, Eernewoude en Spanga. Sommige ooievaars overwinteren op en bij hun nest. Meldingen hiervan kwamen uit het hele land, van Peize in Drenthe tot Sluis in het Zeeland. Ook ooievaars die zomaar ergens langs de weg of in het land liepen, ontkwamen niet aan het oplettende oog van passanten. We hebben hier te weinig ruimte om alle plekken apart te noemen.

Van de 497 overwinterende ooievaars is van 153 de ring afgelezen (31 %). Er waren veel meer geringde ooievaars, maar daarvan hebben de melders geen kans gezien de ringen af te lezen. De meeste ooievaars zijn afgelezen bij ooievaarsstation De Lokkerij, ooievaarsstation Herwijnen en in Den Haag.

In totaal zijn er slechts drie eerstejaars jongen gemeld. Eén van deze drie is na het uitvliegen in Rotterdam gewond geraakt in het verkeer. Na revalidatie is het dier in november vrijgelaten, maar toen was het al te laat om nog op trek te gaan. Inmiddels is bekend dat deze ooievaar niet meer leeft. De precieze oorzaak is niet bekend

Uit de afgelezen ringen blijkt, dat de overwinterende populatie bestaat uit vogels met een leeftijd van 3 tot meer dan 25 jaar, met een gelijkmatige spreiding over alle leeftijden. Verder blijkt uit deze wintertelling dat 35 % van de broedvogels overwintert in Nederland. In 2006 was dit nog 40 %.

Opvallende berichten

Een bijzonder bericht bereikte ons vanuit Zuid-Afrika. Daar overwinteren ook witte ooievaars, maar het gaat hier niet om Nederlandse ooievaars. Het zijn ooievaars die de oostelijke trekroute volgen en hun broedgebied hebben in Duitsland, Polen, de Balkanlanden enz. Overigens is de wintertelling in Zuid-Afrika eigenlijk een zomertelling. Erg leuk om te merken, dat de vraag om uit te kijken naar overwinterende ooievaars Zuid-Afrika heeft bereikt!

Een andere opvallende melding kwam uit Ameland. Daar is vrijdag 8 januari een verkleumde en verzwakte ooievaar opgevangen. Het dier is voor revalidatie overgebracht naar de Fûgelpits in Anjum.

Algemene informatie

Vaak wordt gevraagd: is dat normaal, overwinterende ooievaars in Nederland?

Natuurlijk leren de vogelboeken ons, dat ooievaars trekvogels zijn en in de winter in Afrika horen te zijn. We kunnen dit wel een beetje nuanceren.

In het algemeen gaan Nederlandse ooievaars op trek. Overwinteringsgebieden liggen in Zuid-Europa en West-Afrika. Dit weten we dankzij terugmeldingen van geringde ooievaars. Nederlandse ooievaars volgen dus de westelijke trekroute. Oost-Europese ooievaars volgen de oostelijk trekroute, via de Bosporus tot Oost- en zelfs Zuid-Afrika. Er is ook nog een kleine trekroute via Italië.

Er is ook een overwinterende populatie in ons land. Ooievaars zijn namelijk behoorlijk opportunistisch. Ze zullen gebruik maken van makkelijk te vinden voedsel, bijvoorbeeld bij particulieren, in dierentuinen en bij ooievaarsstations. In zachte winters kunnen ooievaars zelf redelijk gemakkelijk voedsel bemachtigen.

Er zijn ooievaars die in de zomer gebruik maken van plekken waar wordt bijgevoerd en toch op trek gaan. Er zijn er ook die in de broedperiode onafhankelijk zijn van bijvoeren en vervolgens in Nederland overwinteren. Er zijn zelfs ooievaars die het ene jaar wel op trek gaan en het andere jaar niet. Waar ooievaars de 'keus' op baseren om wel of niet op trek te gaan, is niet bekend. Het heeft ongetwijfeld iets met het voedselaanbod te maken, maar er zijn ook andere factoren in het spel.

Het is zinvol om onderscheid te maken tussen broedvogels en jongen. Er is namelijk een groot verschil in het trekgedrag.

In percentages uitgedrukt en gebaseerd op de getallen van 2010:

Van de broedvogels overwintert ongeveer 35 % in Nederland. Ongeveer 65 % van de broedvogels gaat dus op trek.

Eerstejaars jongen gaan zo goed als allemaal op trek. Dit is dus vrijwel 100 %.

Hoogstens een enkeling blijft achter, bijna 0 %.
